

Arbeidsforberedende trening (AFT)

– Hva vet vi om deltakerne,
innholdet og resultatene?

Ragnhild Haugli Bråten

1. november 2021

oslo**economics**

Vi har kartlagt deltakerne, innhold og deltakernes utfall etter AFT

Tema for kartleggingen

	Beskrivelse av deltakerne	Innholdet i tiltaket	Deltakernes utfall etter tiltaket
Overordnede analysepunkter	- Hva kjennetegner deltakerne? - Er det samsvar mellom deltakere og målgruppen i forskrift om arbeidsmarkedstiltak? - Hva er typiske forløp for deltakerne?	- Hvilke tiltaksarenaer tilbys som en del av AFT? - Er innholdet i tråd med kravspesifikasjonen? - I hvilken grad tilbys kvalifisering/ opplæring som en del av tiltaket? - Hvilke utfordringer knyttes til bruk av kvalifisering/ opplæring?	- Overgang til arbeid - Overgang til andre ytelser - Hva driver variasjonen i resultater? - Hva er konsekvenser av at tiltaket må avsluttes når deltaker mottar ordinær lønn?
Datakilder	- Registerdata - Intervjuer - Spørreundersøkelse til tiltaksarrangører	- Intervjuer - Spørreundersøkelse til tiltaksarrangører	- Registerdata - Intervjuer - Spørreundersøkelse til tiltaksarrangører

Datakilder:

- Registerdata fra NAV
 - Alle personer som startet opp i tiltaket AFT i tidsrommet januar 2017 - juni 2019 (27 000).
 - Deltakernes forløp og utfall
- Utdypende analyse i Troms/Finnmark, Trøndelag og Vestfold/Telemark:
 - Spørreundersøkelse til alle 73 tiltaksarrangører i disse fylkene (N=50, 68%)
 - Intervjuer med NAV fylke, NAV-veiledere og tiltaksarrangører (15 intervjuer)

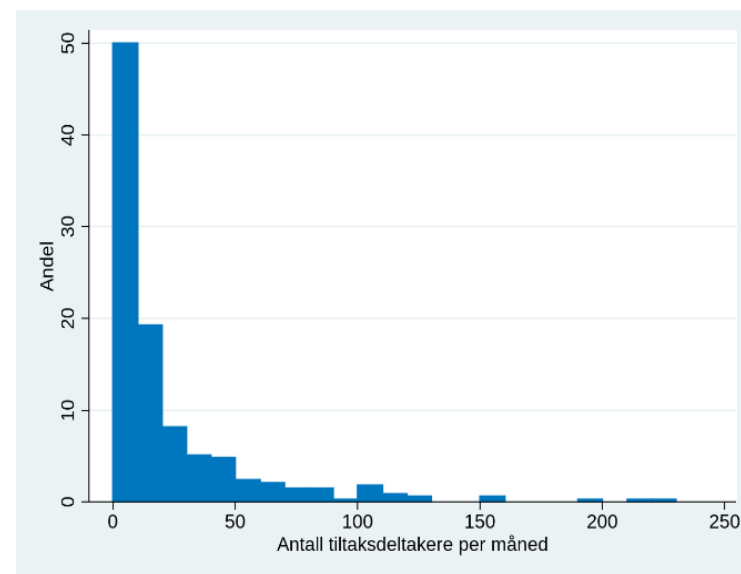
AFT er det største arbeidsmarkedstiltaket i NAV

Fylke (2020-struktur)	Personer med avgang fra AFT (2018)	Deltakere på AFT som andel av personer med nedsatt arbeidsevne (2018)
Vestfold og Telemark	1 275	8,7 %
Trøndelag	1 102	7,4 %
Innlandet	937	6,8 %
Troms og Finnmark	662	6,7 %
Nordland	516	5,6 %
Agder	742	5,5 %
Vestland	1 019	5,0 %
Oslo	1 155	4,7 %
Viken	1 860	4,4 %
Rogaland	510	3,4 %
Møre og Romsdal	250	2,7 %
Hele Norge	10 186	5,4 %

De fleste tiltaksarrangørene har 10 eller færre deltakere samtidig

- 7 660 AFT-deltakere i snitt per måned (2018)
- 327 tiltaksarrangører hadde deltakere på AFT i 2018 (alle tiltaksarrangører i et gitt fylke telles som unike arrangører)
- 50 % av disse har 10 eller færre deltakere per måned

Fordeling av tiltaksleverandører, etter antall tiltaksdeltakere per måned per tiltaksarrangør, 2018

Hva vet vi om deltakerne?

Arbeidsforberedende trening (AFT)

oslo**economics**

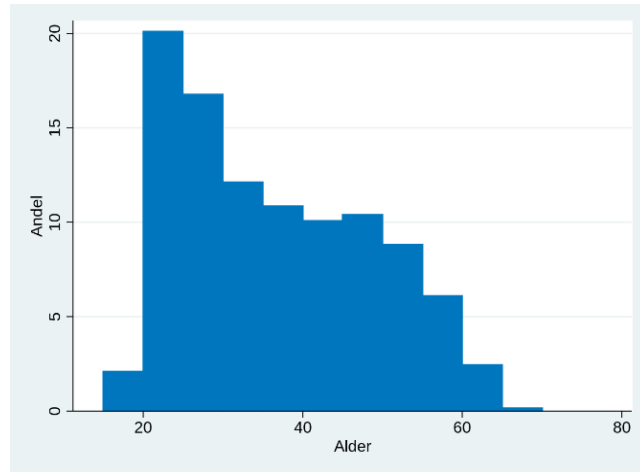

Det er en overvekt av unge blant AFT-deltakere

Tiltaksarrangørene peker i intervjuer på tre «typiske» grupper av deltakere:

- Unge, med manglende utdanning og lite arbeidserfaring
 - 39 % er 18-29 år
- Middelaldrende og eldre, som kanskje har jobbet store deler av livet, men hvor helseplager gjør at de ikke kan jobbe med det de har gjort før
- Innvandrere med språkutfordringer
 - 21 % har innvandrerbakgrunn
 - Blant deltakere over 30 år er omtrent en fjerdedel født i ikke-vestlige land

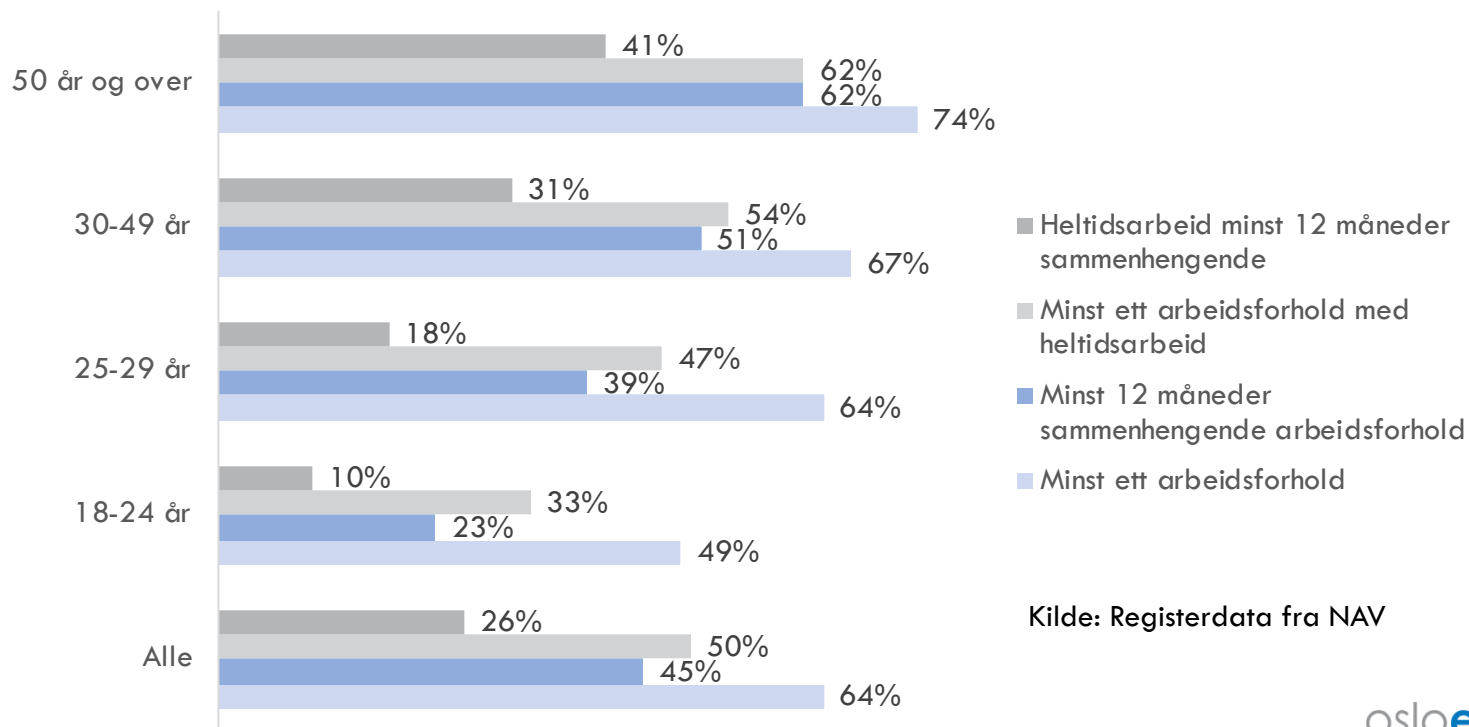
Prosentvis fordeling av deltakere i femårige alderskategorier

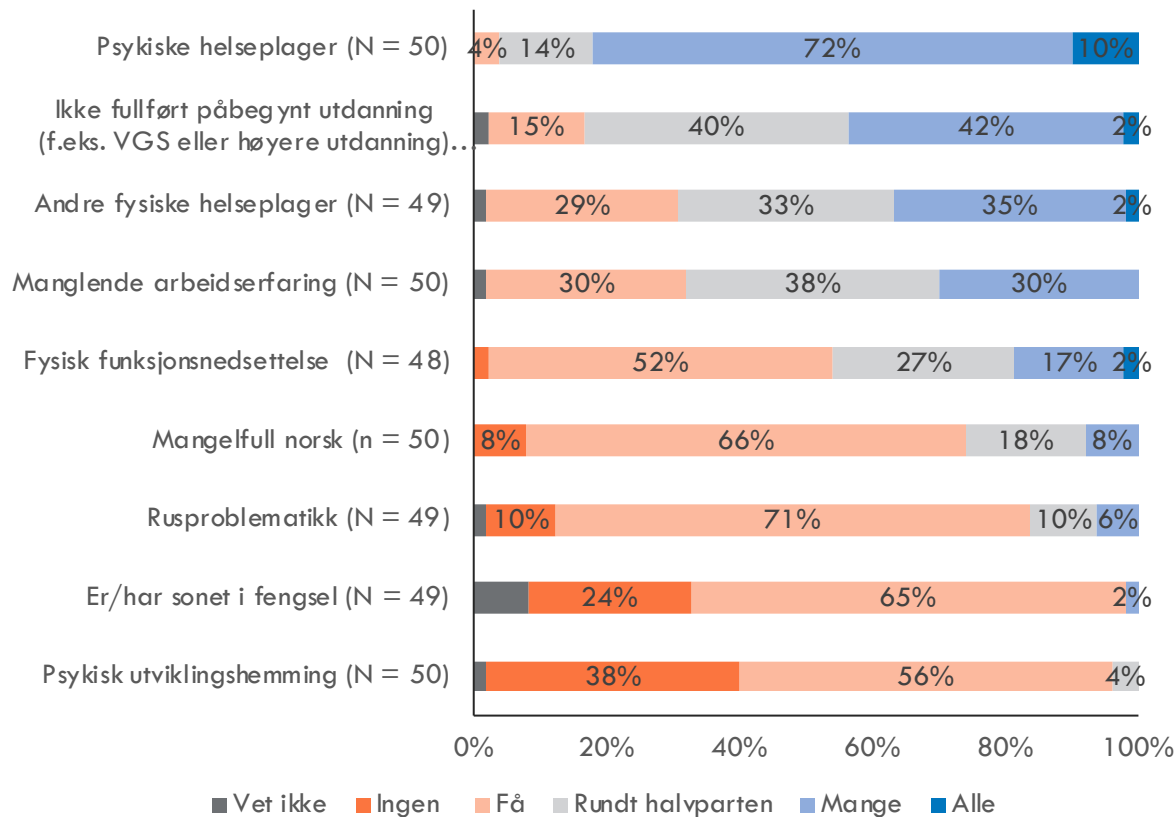
Kilde: Registerdata fra NAV

Mange har kun vært i sporadiske arbeidsforhold de siste årene

Arbeidsdeltakelse de siste seks år før oppstart i AFT, etter alder.

Deltakernes utfordringer: Mange har psykiske plager

Tiltaksarrangørenes estimater for andel av deres AFT-deltakere med utvalgte utfordringer

Samme person kan inngå i flere av de disse gruppene

Kilde: Spørreundersøkelse rettet mot tiltaksleverandører fra Oslo Economics

De fleste tiltaksarrangører mener at deltakergruppen stemmer overens med målgruppen

Deltakerne i AFT skal være:

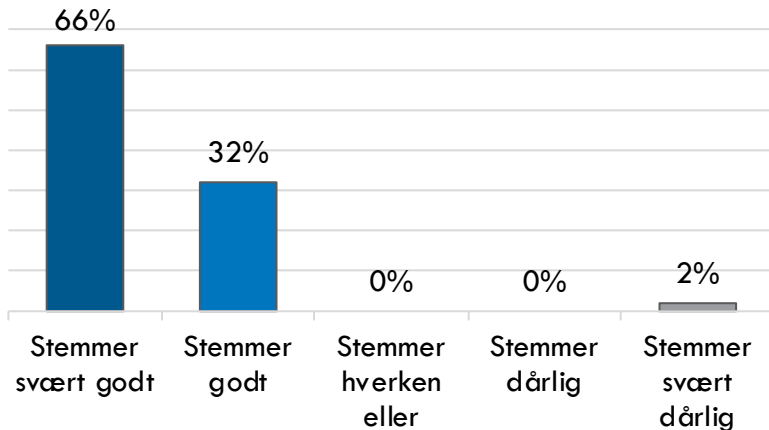
«Personer med sammensatte bistandsbehov som har fått sin arbeidsevne nedsatt og som har særlig usikre yrkesmessige forutsetninger»
(tiltaksforskrift)

«AFT-deltakerne er ikke en homogen gruppe, men de har alle behov for individuell og tett oppfølging.» Sitat tiltaksarrangør

«Noen ganger søker jeg inn deltakere som jeg tenker det skal mye til å få i arbeid eller utdanning, men så får tiltaksleverandøren det likevel til» Sitat NAV-veileder

«Noen ganger finnes det en match, men man må lete godt for å finne den» Sitat tiltaksarrangør

«Hvordan vil du vurdere at beskrivelsen [i forskrift] stemmer med deltakerne som er på tiltak hos dere?»

Kilde: Spørreundersøkelse rettet mot tiltaksleverandører fra Oslo Economics. N = 50

Innhold i tiltaket

Arbeidsforberedende trening (AFT)

oslo**economics**

Tiltaksarrangørene skal tilby fire kategorier av innhold

Tiltaksarrangørene rapporterer i spørreundersøkelsen at de tilbyr alt dette

Avklaring av ressurser og yrkesmål

Arbeidsutprøving i et tilrettelagt og skjermet arbeidsmiljø

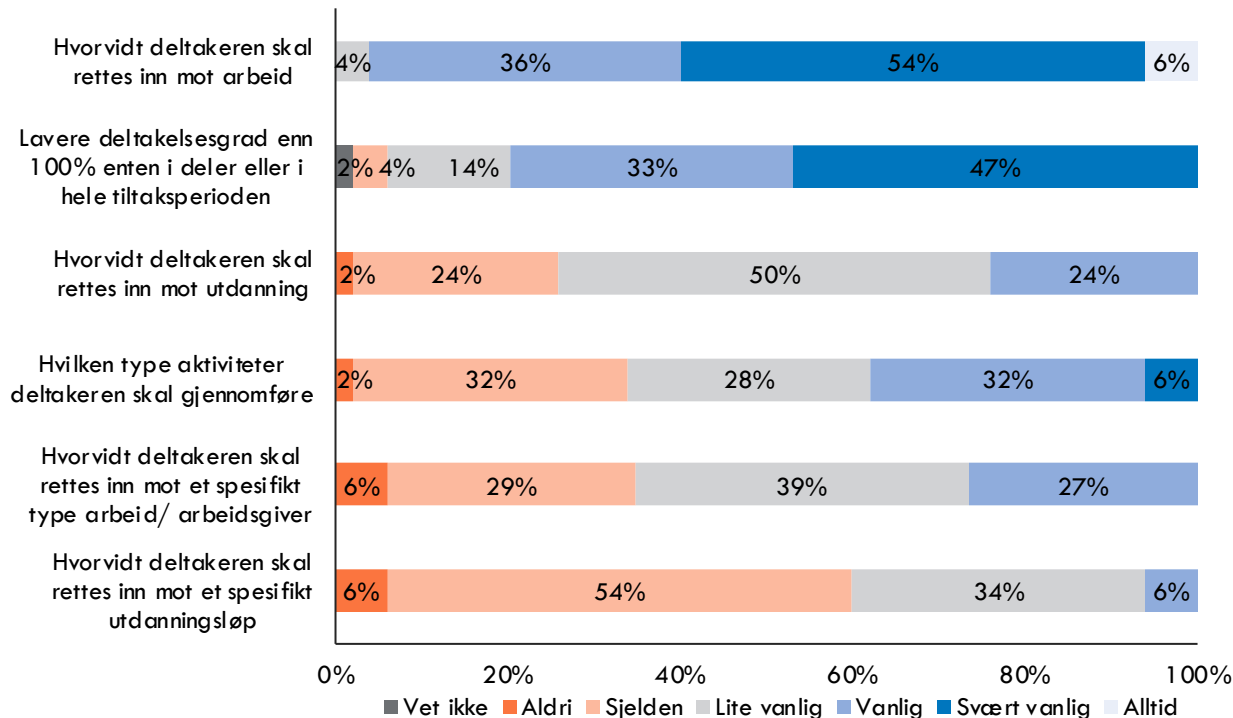
Tilrettelagt opplæring med sikte på å oppnå reell og formell kompetanse

Tilrettelagt arbeidstrening og oppfølging i ordinært arbeid

Tiltaksarrangørene ønsker bestillinger med detaljert informasjon om deltakeren, men ikke nødvendigvis med føringer for aktivitet

Hvor vanlig er det at nye deltakere kommer med spesifikke bestillinger fra NAV som definerer...

Kilde: Spørreundersøkelse
rettet mot tiltaksleverandører
fra Oslo Economics

Opplæringstilbudet er svært variert

Trening i karriereferdigheter

- Uformell opplæring gjennom arbeidspraksis
- Trening i oppmøte
- Jobbsøking/CV-skriving
- Trening i sosialt samvær

Kurs o.l.

- Lese- og skriveferdigheter, språk
- Data
- Sertifikat/lisenser

Forberedelse til formell kompetanseheving

- Få deltakere gjennomfører opplæring med forberedelse til yrkesfaglig løp eller annen formell kompetanseheving

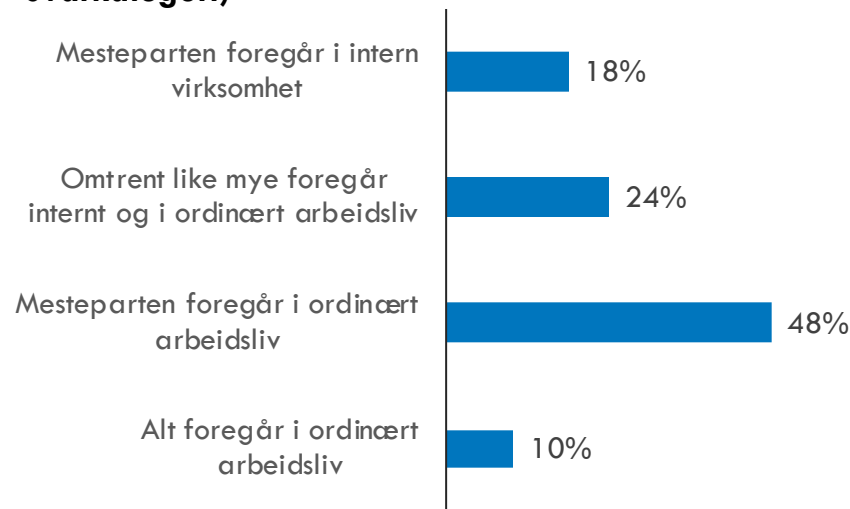
Det er svært varierende hvilket konkrete innhold arrangørene tilbyr

- Opplæring gjennomføres i grupper eller enkeltvis
- Tilbudet avhenger av tilgjengeligheten i nærområdet
- Mange strekker seg langt for å tilby aktiviteter som passer den enkelte

De fleste arrangørene har hovedfokus på arbeidstrening i ordinært arbeidsliv

Alle deltakere skal som hovedregel være forsøkt/være i arbeidstrening eller opplæring i ordinært arbeidsliv i løpet av de første fire månedene.

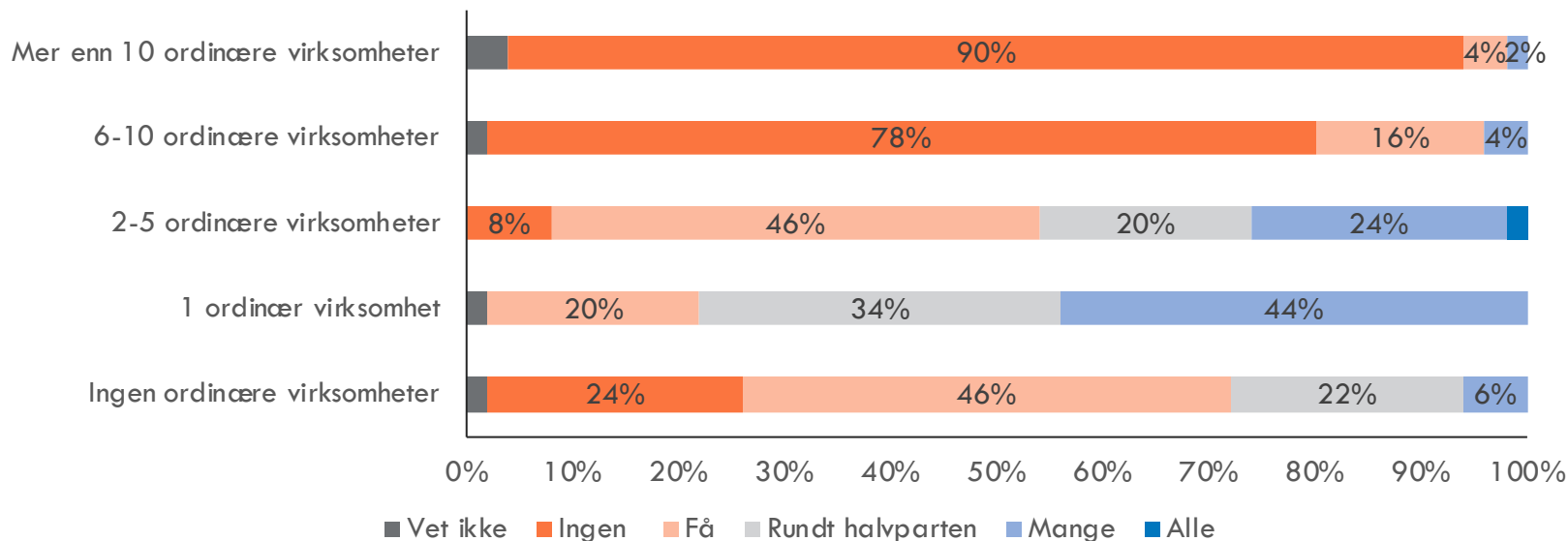
Andel av arbeidsutprøvingen som foregår i interne versus ordinære virksomhet (fordeling av tiltaksarrangører etter svarkategori)

Kilde: Spørreundersøkelse rettet mot tiltaksleverandører fra Oslo Economics

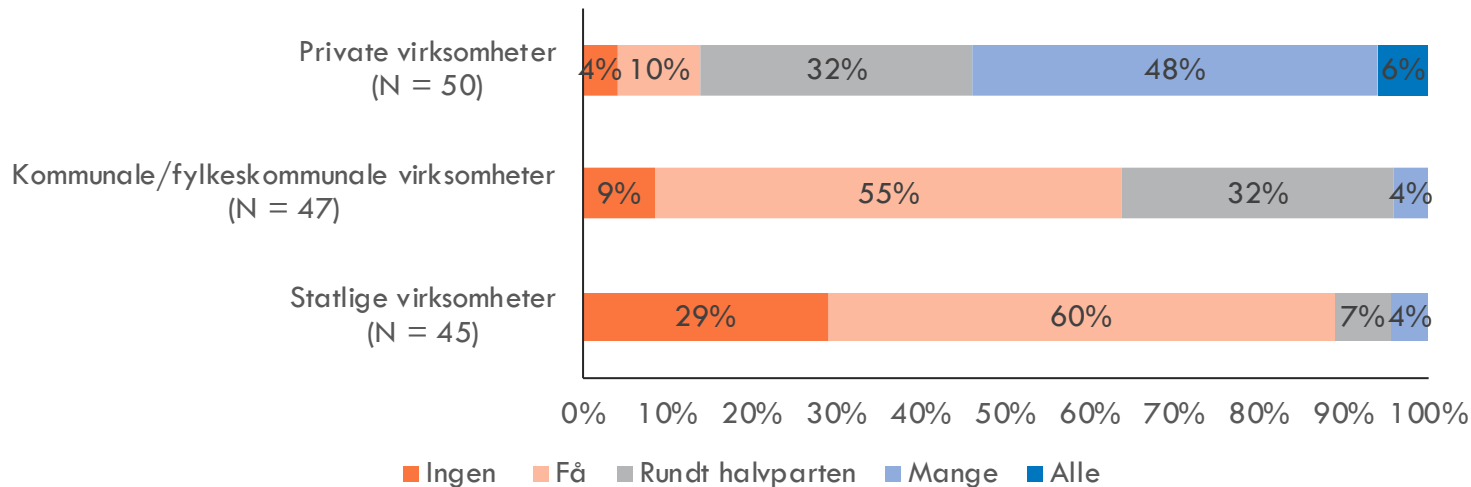
En del deltakere er ikke i ordinære virksomheter i løpet av tiltaket

Hvor mange av deltakerne har i løpet av tiltaket hatt arbeidsutprøving hos ordinære virksomheter? Oppgi et estimat for hver kategori

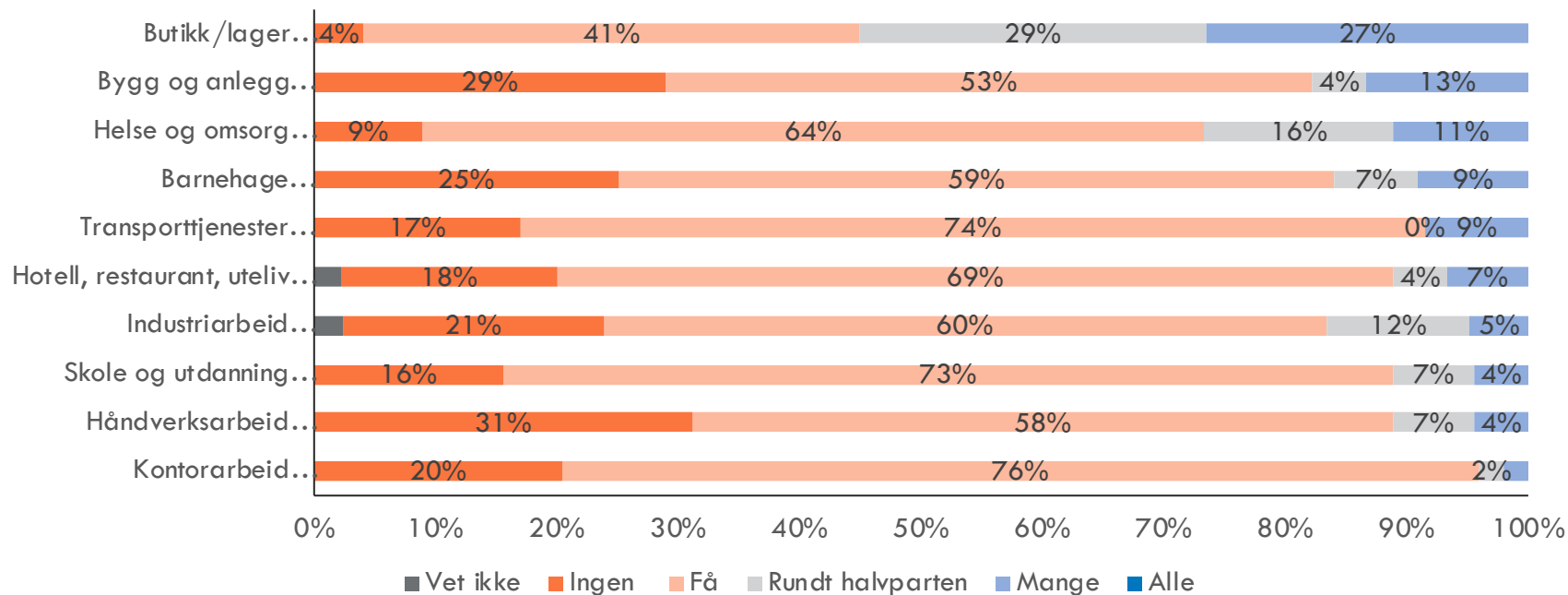
Private bedrifter står for de fleste arbeidstreningsplassene

Hvor mange deltakere deltar på arbeidsutprøving hos følgende kategorier av ordinære virksomheter? Oppgi et estimat for hver kategori

Arbeidsoppgavene er varierte

Hvor mange deltakere deltar på arbeidsutprøving i ordinære virksomheter med følgende arbeidsoppgaver? Oppgi et estimat for hver kategori

Tiltaksarrangørene ønsker mulighet for forlenget oppfølging ved avslutning til arbeid eller utdanning

Tiltaket skal avsluttes dersom deltakeren har arbeid eller utdanning som hovedaktivitet (50 % eller mer).

- Enkelte deltakere har behov for oppfølging i etterkant av avslutning, ved overgang til arbeid eller kvalifiserings-/opplæringstiltak (feks vgs)
 - Overgangen er krevende for enkelte
 - Økt mulighet for oppfølging vil kunne øke gjennomføring
- Tiltaksarrangørene ønsker derfor mulighet for oppfølging etter at tiltaket er avsluttet
- Usikkerhet om regelverket (hva kan kombineres med tiltaket?)

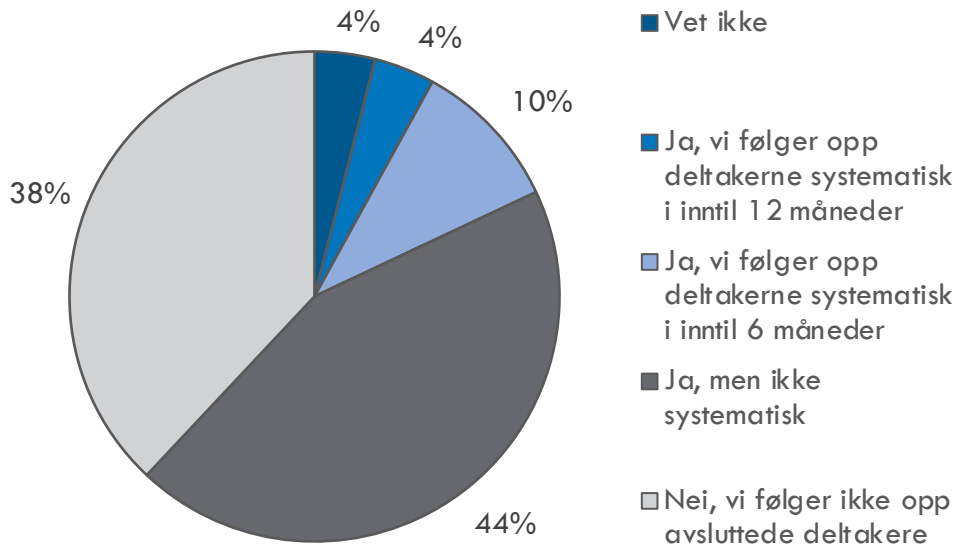
«Når Nav reduserer AFT eller avslutter AFT når kvalifisering/opplæring starter, opplever vi at deltaker blir overlatt til seg selv og oppfølging ifra Nav blir ikke så tett og tillitsbasert som deltakeren forventer. Det kan føre til at kvalifiseringen opphører.»

Kommentar fra tiltaksarrangør i spørreundersøkelsen

Et fåtall av tiltaksarrangørene har systematisk oppfølging av deltakere etter at tiltaket er avsluttet

- Vestfold og Telemark har mål om at 85 % av deltakerne med overgang til arbeid skal forbli i arbeid etter seks måneder
 - Arrangørene følger opp og rapporterer på dette
- Enkelte tiltaksarrangører i andre fylker sjekker også opp status etter noen måneder
 - En enkelt samtale kan ha betydning for deltakeren
 - Arrangørene ønsker informasjon om resultater for egen del

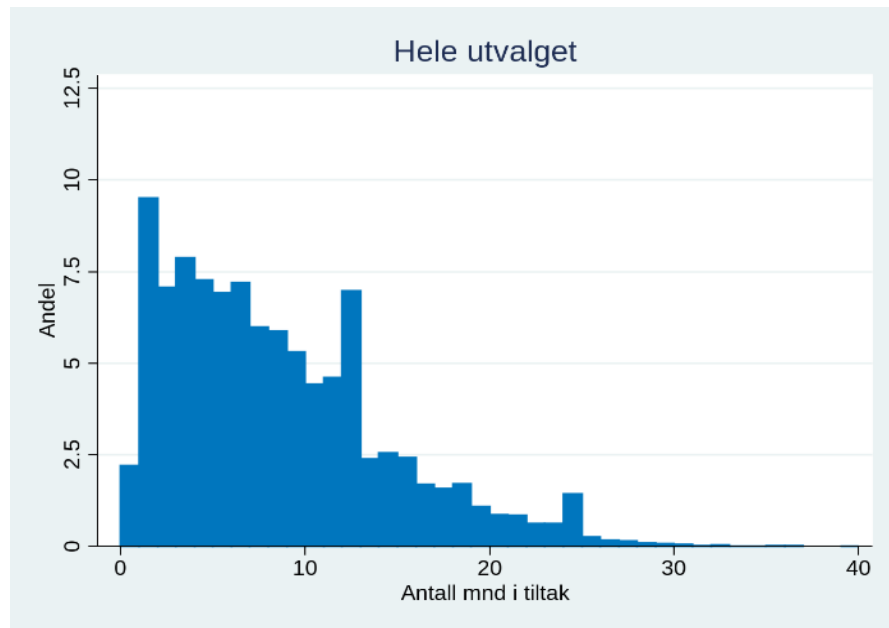
Har dere kontakt med deltakerne som har avsluttet tiltaket og har gått over til ordinært arbeid eller utdanning?

Kilde: Spørreundersøkelse rettet mot tiltaksleverandører fra Oslo Economics

Varighet i tiltaket: Omtrent 75 prosent av deltakerne avslutter i løpet av et år (i utgangspunktet maks varighet)

Fordeling av deltakere etter tiltakets varighet, oppgitt i måneder

Kilde: Registerdata fra NAV

Deltakernes utfall etter tiltaket

Arbeidsforberedende trening (AFT)

oslo**economics**

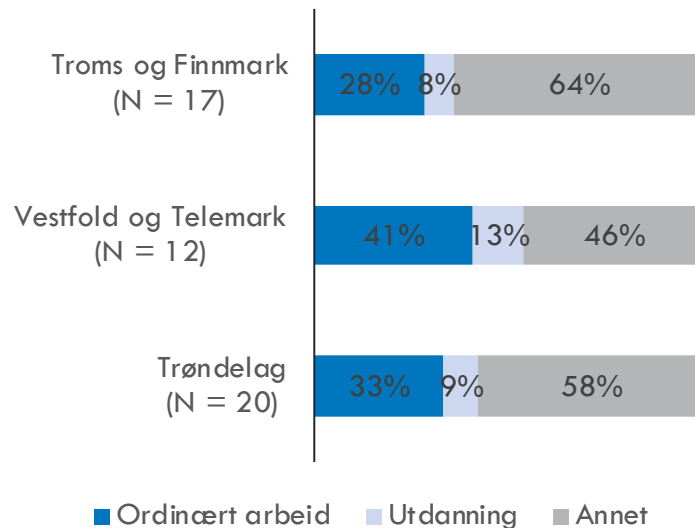

De fleste fylkene når trolig ikke målet om 50 % til arbeid eller utdanning

Fylke (sortert etter bruk av AFT)	Andel overgang fra AFT til arbeid/arbeid og ytelse (2018)
Vestfold og Telemark	31,0 %
Trøndelag	26,3 %
Innlandet	26,2 %
Troms og Finnmark	23,7 %
Nordland	23,5 %
Agder	24,6 %
Vestland	18,6 %
Oslo	19,0 %
Viken	24,1 %
Rogaland	29,2 %
Møre og Romsdal	24,4 %
Hele Norge	24,1 %

Kilde: Registerdata fra NAV

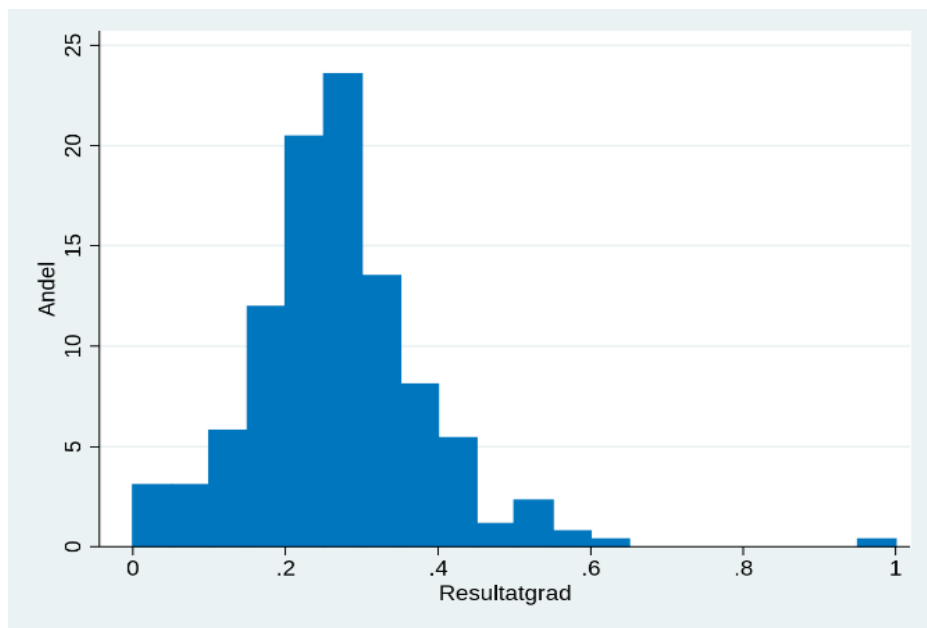
Samlet overgang ved avslutning av AFT, fylkesvis, fra tiltaksleverandører som besvarte spørreundersøkelsen (2019)

Kilde: Spørreundersøkelse rettet mot tiltaksleverandører fra Oslo Economics

Andel med overgang til arbeid varierer mellom arrangører

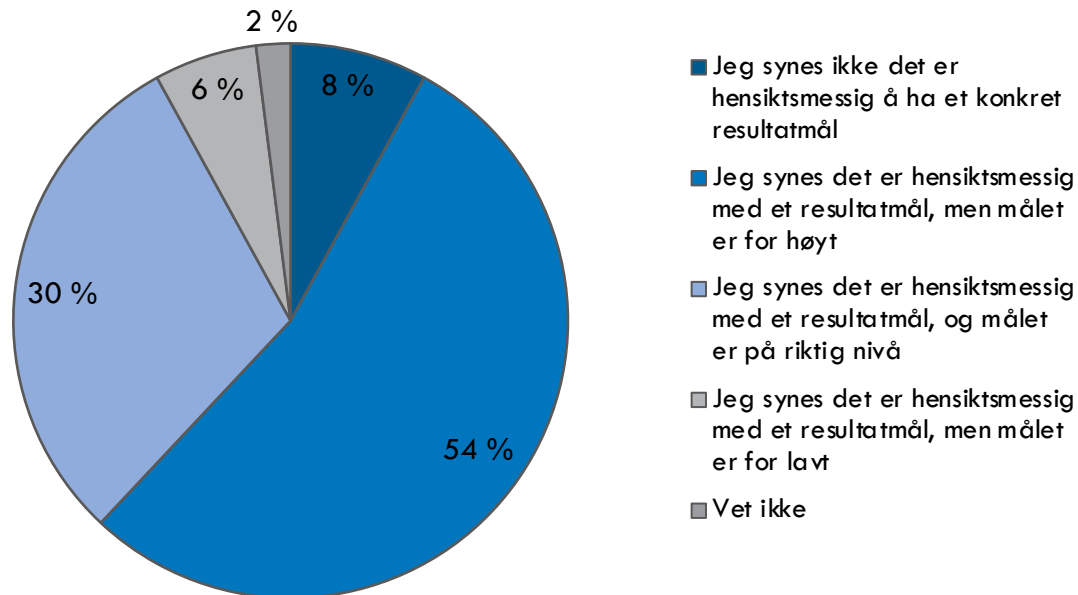
Fordeling av tiltaksarrangører etter andel som er i arbeid tre måneder etter avslutning av AFT (januar 2017-juni 2019)

Kilde: Registerdata fra NAV

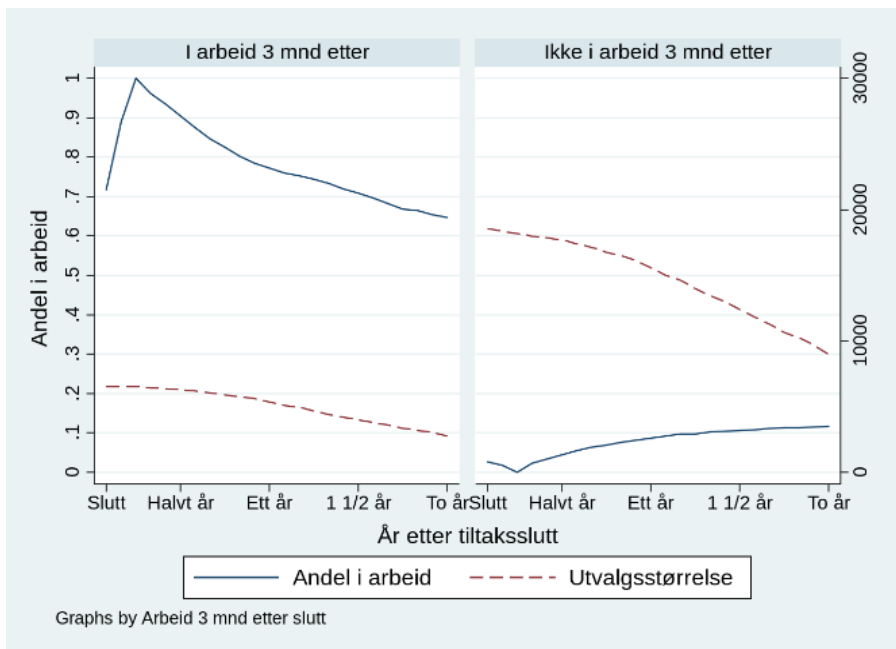
De fleste arrangørene mener målet om 50 % overgang til arbeid eller utdanning er for høyt

AFT har et resultatmål om 50 prosent overgang til arbeid eller utdanning. Hva synes du om dette målet?

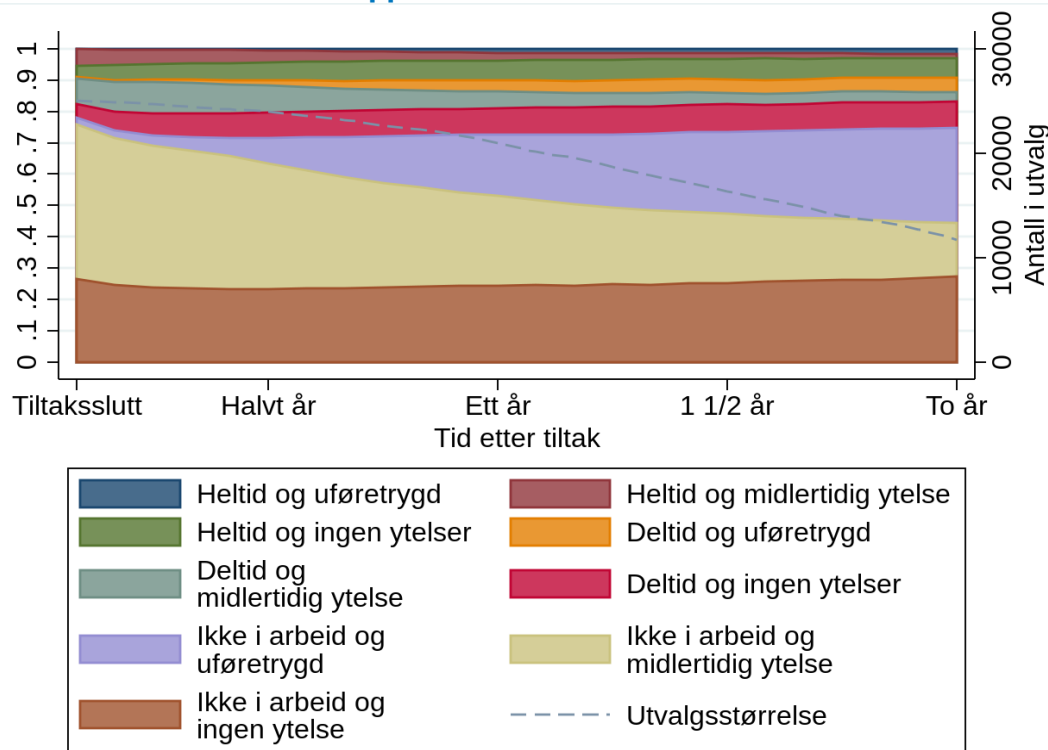
Blant de som kommer i arbeid etter AFT er 70 prosent fortsatt i arbeid to år etter

Arbeidsdeltakelse (mer enn fire timer per uke) blant tiltaksdeltakere som var i arbeid tre måneder etter tiltaksslutt (til venstre) og som ikke var i arbeid tre måneder etter tiltaksslutt (til høyre)

To år etter er 24 prosent fortsatt i arbeid

Deltakernes kilde til livsopphold to år etter avsluttet deltakelse

To år etter endt AFT-tiltak er:

- 24 prosent av deltakerne i arbeid
 - Over halvparten av disse arbeider deltid
 - 15 prosent er i arbeid uten å samtidig motta offentlige ytelser
- 36 prosent på uføretrygd
- 22 prosent på midlertidige ytelser (primært AAP)
- 27 prosent verken i arbeid eller på ytelser (utdanning?)

Større tiltaksarrangører har høyere andel med overgang til arbeid i etterkant av tiltaket

Kategorier med høyere sannsynlig for arbeid	Kategorier med høyere sannsynlighet for uføretrygd
• Menn • Deltakere med høyere utdanning • Deltakere med tidligere arbeidserfaring • Deltakere hos større tiltaksarrangører	• Kvinner • Eldre deltakere • Deltakere hos mindre tiltaksarrangører
Arbeidsregionens størrelse har ingen signifikant effekt	

Oppsummering

Arbeidsforberedende trening (AFT)

oslo**economics**

Våre vurderinger av AFT

Deltakerne: En gruppe som i utgangspunktet står langt unna arbeid

Innhold: Avklaring, opplæring og arbeidstrening

- Mange tiltaksarrangører leverer svært gode, individtilpassede tjenester
- Manglende deltakelse i ordinært arbeidsliv er en utfordring hos noen arrangører

Resultater: 24 % er i arbeid etter 2 år - målet om 50% til arbeid/utdanning nås ikke

- AFT fremstår som et vellykket tiltak, med potensial for økt resultatgrad
- Varierende resultater mellom fylker og tiltaksarrangører gir muligheter for læring på tvers
- Vi anbefaler:
 - Mer aktiv oppfølging av leverandører med dårlige resultater
 - At direktoratet vurderer mulighet for forlenget oppfølging ved overgang til arbeid/utdanning
 - Aktiv registrering av resultater ved avslutning og oppfølging av langsiktige utfall
 - Nærmere studier av effekten av AFT og ulike metoder

oslo**economics**

www.osloeconomics.no